

УДК 338.46:628]:005.591.6-027.236

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Інна Міняйленко; Анастасія Ткаченко

*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», Полтава, Україна*

Резюме. Досліджено вплив інновацій на ефективність роботи комунальних підприємств, що є ключовим фактором їхнього сталого розвитку в сучасних умовах. Методом дослідження є аналіз впровадження інноваційних технологій у комунальну сферу, оцінювання їх ефективності та розроблення рекомендацій для підвищення результативності таких підприємств. Застосовано методи аналізу, синтезу та системного підходу для оцінювання основних проблем та потенційних можливостей комунальних підприємств. Особливу увагу приділено питанням модернізації інфраструктури, автоматизації процесів, підвищення енергоефективності та впровадження екологічно безпечних технологій. Враховуючи глобальні тенденції розвитку житлово-комунального господарства, автори наголошують на необхідності адаптації новітніх рішень у сфері управління ресурсами, що дозволяє не лише зменшити витрати, а й забезпечити довготривалу стійкість підприємств. Результати дослідження показують, що впровадження інновацій дозволяє зменшити витрати, оптимізувати ресурси, підвищити якість послуг і задовольняти зростаючі потреби споживачів. На прикладі комунального підприємства КП ПОР «Полтававодоканал», яке запроваджує успішні кейси застосування нових технологій, зокрема автоматизованих систем управління та очищення води. Аналіз показує, що інвестиції в інновації сприяють не лише покращенню показників окремих підприємств, а й позитивно впливають на розвиток територіальних громад та економіки в цілому. Висновки дослідження підкреслюють, що активне впровадження інновацій є невід'ємною умовою підвищення конкурентоспроможності комунальних підприємств, розвитку громад та економіки країни загалом. Також акцентовано увагу на ролі державної підтримки та партнерства з державним сектором у стимулюванні інноваційних процесів і забезпеченні стійкого розвитку комунальних підприємств. Рекомендації статті спрямовані на створення сприятливих умов для інноваційного розвитку через посилення інвестиційної підтримки, розроблення довготривалих стратегій і залучення міжнародних ресурсів.

Ключові слова: комунальне підприємство, інновації, житлово-комунальне господарство, модернізація, ефективність управління, сталий розвиток, інвестиції, економічно-соціальний розвиток.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.02.138

Отримано 03.03.2025

UDC 338.46:628]:005.591.6-027.236

THE IMPACT OF INNOVATIONS ON THE EFFICIENCY OF A MUNICIPAL ENTERPRISE

Inna Miniailenko; Anastasia Tkachenko

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, Ukraine

Summary. The article examines the impact of innovations on the efficiency of municipal enterprises, which is a key factor in their sustainable development in modern conditions. The research method includes the analysis of the implementation of innovative technologies in the municipal sector, the assessment of their effectiveness, and the development of recommendations to improve the performance of such enterprises. The

study employs methods of analysis, synthesis, and a systematic approach to assess the main challenges and potential opportunities for municipal enterprises. Special attention is given to issues for infrastructure modernization, process automation, energy efficiency improvement, and the introduction of environmentally friendly technologies. Considering global trends in the development of housing and utility services, the authors emphasize the need to adapt innovative resource management solutions, which not only reduce costs, but also ensure the long-term sustainability of enterprises. The research results demonstrate that the introduction of innovations helps reduce expenses, optimize resources, improve service quality, and meet the growing needs of consumers. The case of municipal enterprise KP POR «Poltavavodokanal» is analyzed, showcasing successful applications of new technologies, particularly automated management systems and advanced water purification methods. Furthermore, the analysis reveals that investments in innovation contribute not only to the improvement of individual enterprises, but also have a positive impact on the development of local communities and the economy as a whole. The study's conclusions highlight that the active implementation of innovations is the essential condition for increasing the competitiveness of municipal enterprises, fostering community development, and ensuring overall economic stability. Attention is also focused on the role of state support and partnership with the public sector in stimulating innovation processes and ensuring the sustainable development of municipal enterprises. The article's recommendations focus on creating favorable conditions for innovation-driven growth through increased investment support, the development of long-term strategies, and the attraction of international resources.

Key words: Municipal enterprise, innovations, housing and utility sector, modernization, management efficiency, sustainable development, investments, socio-economic development.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.02.138

Received 03.03.2025

Постановка проблеми. В сучасних умовах стрімкого технологічного прогресу та зростаючих вимог споживачів до якості послуг, комунальні підприємства стикаються з необхідністю адаптації своїх бізнес-процесів. Традиційні підходи до управління, надання послуг та організації роботи вже не забезпечують достатнього рівня ефективності та конкурентоспроможності. Недостатнє впровадження інноваційних технологій у роботі комунальних підприємств призводить до низької якості послуг, перевитрат ресурсів, низької продуктивності праці та зниження задоволеності споживачів. Це створює загрозу втрати довіри до таких організацій, фінансової нестабільності та підвищення витрат для місцевих бюджетів. Виникає необхідність дослідження впливу інновацій на ефективність діяльності комунальних підприємств з метою підвищення їхньої продуктивності, зниження витрат та забезпечення високої якості послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інноваційна діяльність є ключовою темою сучасної економічної науки, визначаючи розвиток економіки та суспільства. Питання досліджували як українські (О. Амоша, В. Гєєць, Л. Федулова), так і зарубіжні вчені (Е. Денісон, Р. Солоу, Б. Твісс).

Особливо актуальним є аналіз інноваційної діяльності України в контексті міжнародних рейтингів. У працях дослідників (О. М. Аляб'єва, Л. Л. Антонюк, І. С. Біла) розглядаються управлінські підходи та фактори впливу на інноваційний розвиток підприємств.

Для дослідження обрано КП ПОР «Полтававодоканал» як приклад упровадження інновацій у комунальній сфері.

Метою дослідження є визначення впливу інновацій на ефективність роботи комунальних підприємств та розроблення рекомендацій щодо їх упровадження для зниження витрат, підвищення продуктивності та якості послуг.

Виклад основного матеріалу. Глобальний розвиток і стрімкий технологічний прогрес створюють нові виклики для сучасного бізнесу, вимагаючи постійної адаптації та змін. У цьому контексті інновації стають ключовим фактором забезпечення конкурентоспроможності, залучення нових клієнтів і відкриття нових ринків. Особливо актуальним це питання постає для України в умовах воєнного

стану, коли підприємства змушені долати численні загрози та ризики зовнішнього середовища. В таких умовах упровадження інновацій є необхідністю, що дозволяє оптимізувати ресурси, скоротити витрати енергоносіїв і підвищити продуктивність.

Інновації охоплюють не лише новітні технології, а й сучасні підходи до виробництва, управління, маркетингу та інших сфер діяльності. Це постійний процес удосконалення, який забезпечує готовність не лише реагувати на виклики, але й створювати нові можливості.

Успішні компанії розглядають інновації як стратегічний напрям, що забезпечує довготривалий розвиток і конкурентні переваги. Завдяки проактивному підходу до нововведень вони не лише адаптуються до змін, але й підвищують ефективність бізнес-процесів та розширюють свої можливості.

Інновації – це нововведення, що включає впровадження нових або значно вдосконалених продуктів, процесів, послуг або технологій з метою підвищення ефективності, зниження витрат, покращення якості та забезпечення конкурентних переваг. Вони можуть бути як технологічними, так і організаційними чи соціальними, спрямованими на вдосконалення різних аспектів діяльності [1].

Інновації у сфері комунальних послуг є доходами для підвищення їх ефективності, доступності, а також для збереження ресурсів і покращення якості життя громадян. Особливості інновацій у сфері комунальних послуг (рис. 1).

ТЕХНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ

- Вони включають впровадження новітніх технологій, які можуть підвищити ефективність надання комунальних послуг. Наприклад, автоматизація процесів обліку та управління ресурсами (вода, газ, електроенергія), використання інтелектуальних лічильників та система моніторингу споживання.

ЕКОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ

- У сфері комунальних послуг велике значення мають технології, які сприяють збереженню навколишнього середовища, зокрема використання відновлюваних джерел енергії, системи управління відходами, переробка води та енергозбереження.

ІННОВАЦІЇ В УПРАВЛІНСЬКІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗМІНИ

- Включають удосконалення управлінських підходів, нові моделі бізнесу, а також впровадження цифрових платформ для зручності користувачів, автоматизовані системи для збору та опрацювання даних. Це сприяє більш ефективному плану та організації процесів надання послуг.

СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ

- Враховують потреби населення, забезпечення доступу до якісних послуг для всіх верств населення, зокрема для малозабезпечених або людей з обмеженими можливостями.

ІННОВАЦІЇ В ТАРИФООУТВОРЕННІ ТА ФІНАНСУВАННІ

- Нові підходи до формування тарифів на комунальні послуги, що включають гнучкість та прозорість у розрахунках для споживачів, стимулюють ефективніше використання ресурсів та зниження витрат.

Рисунок 1. Особливості інновацій у сфері комунальних послуг

Джерело: розроблено автором на основі джерел.

Комунальні підприємства є важливою складовою інфраструктурою будь-якої країни. Вони забезпечують населення та організацію базовими комунальними послугами, такими, як водопостачання, водовідведення, тепло-, електро- та газопостачання, управління відходами, житлово-комунальне обслуговування та інші [2]. Їх основне завдання – забезпечити доступність, якість та стабільність послуг, що сприяють комфортному життю громадян.

Комунальні підприємства відіграють важливу роль у соціально-економічному розвитку країни (рис. 2).

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАЗОВИХ ПОТРЕБ НАСЕЛЕННЯ	КП забезпечує важливу соціальну роль, гарантуючи громадянам доступ до інших послуг для нормального забезпечення. Вони також регулюють рівень споживання ресурсів, що дозволяє уникати дефіцит.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	Ефективна робота комунальних підприємств у сфері розвитку економіки країни, забезпечуючи необхідну інфраструктуру для бізнесу, житлового фонду та соціальних установ. КП також можуть бути накопичені платниками податків, що поповнюють державний бюджет.
СОЦІАЛЬНА СТАБІЛЬНІСТЬ	Комунальні послуги мають значення для соціальної рівності, оскільки забезпечення доступу до них для всіх верств населення є одним із критеріїв розвитку справедливого суспільства. Через це підприємство, держава може забезпечити базові умови для соціальної рівності та інклюзивності.
СТВОРЕННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ	Комунальні підприємства є великими роботодавцями, що знижують рівень безробіття в країні та забезпечують розвиток місцевих громад.

Рисунок 2. Роль комунальних підприємств у забезпеченні сталого розвитку країни

Джерело: розроблено автором.

Комунальні підприємства є суб'єктами підприємницької діяльності, майно яких перебуває у комунальній власності. Класифікація підприємств комунальної власності здійснюється за різними критеріями. За способом утворення та формування статутного фонду їх поділяють на корпоративні та унітарні. Корпоративні комунальні підприємства створюються як юридичні особи, в яких комунальна власність є однією з часток капіталу, що поєднується з іншими внесками (наприклад, акціонерні товариства, створені з часткою комунальної власності). Унітарні комунальні підприємства засновуються єдиним власником – органом місцевого самоврядування.

Згідно зі п. 1 ст. 3 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII одним з основних принципів, на яких ґрунтується державна політика у сфері ЖКП, визначено забезпечення раціонального використання наявних ресурсів і сталого розвитку населених пунктів [3].

Управління комунальними господарствами в Україні потребує більшої уваги та контролю, оскільки стикається з серйозними проблемами (табл. 1).

Таблиця 1. Сучасні проблеми комунальної сфери України

Проблема	Сутність
1	2
Низька якість послуг	Багато комунальних підприємств мають застарілу інфраструктуру, що фактично призводить до постійних аварій, збоїв у постачанні та низької якості послуг. Застарілі мережі водопостачання, теплопостачання та газопостачання є однією з основних причин неефективності та високих витрат
Недостатній рівень фінансування	Комунальні підприємства часто стикаються з недофінансуванням, що ускладнює модернізацію та підтримку інфраструктури на належному рівні. Величезні борги населення за комунальні послуги також створюють проблеми для фінансової стабільності підприємств
Тарифна політика	Тарифоутворення в Україні в сфері ЖКП є складним питанням. Тарифи часто не відповідають реальним витратам підприємств, що пов'язані зі збитковістю, а також до банкрутства деяких КП. Водночас високі тарифи можуть стати непосильними для деяких категорій громадян, що спричиняє соціальну напругу

1	2
Корупція та неефективне управління	Корупція та неефективне управління часто є основними проблемами у сфері ЖКП, що негативно впливає на якість наданих послуг та збільшення витрат. Неоптимальне використання ресурсів та слабкий контроль за діяльністю комунальних підприємств також є значною перешкодою для реформи
Модернізація інфраструктури	Відсутність інвестицій у модернізацію комунальних мереж та обладнання створює серйозні проблеми для довготривалого забезпечення потреб населення. Багато міст України досі експлуатують застарілі системи водопостачання, водовідведення та тепlopостачання
Запровадження реформ	Реформи у сфері ЖКП потребують чіткої стратегії та базового впровадження. Протести, багато з реформ вимагають великих інвестицій, часу та змін на рівнях місцевого самоврядування, що робить процес складним і тривалим
Екологічні проблеми	Залишкові забруднення, неефективна утилізація відходів, відсутність належних умов для обробки відходів можуть призвести до погіршення екологічної ситуації в країні

Для подолання цих проблем необхідно здійснювати комплексну модернізацію комунальної сфери України, включаючи оновлення інфраструктури, підвищення ефективності управління, оптимізацію тарифоутворення та збільшення інвестицій у галузь. Сучасні виклики вимагають також активного підтримання з боку держави, надання прозорих умов для інвесторів та посилення контролю за якістю комунальних послуг.

Підвищення ефективності та модернізація комунальної сфери в Україні є невід'ємною частиною процесу інтеграції країни до Європейського Союзу, зокрема в контексті виконання Угоди про асоціацію з ЄС. Одним із ключових аспектів цієї угоди є імплементація європейських стандартів у різних сферах, у тому числі в секторі житлово-комунальних послуг. Це передбачає адаптацію українського законодавства до стандартів ЄС у таких питаннях, як охорона навколишнього середовища, енергозбереження, якість послуг та інвестиції в інфраструктуру [4].

Зокрема, частина Угоди про асоціацію стосується енергетичної ефективності та розвитку відновлювальних джерел енергії. Це відкриває для України нові можливості для залучення інвестицій в модернізацію комунальних підприємств, що допоможе значно знизити енергоспоживання та зменшити витрати на комунальні послуги. Крім того, адаптація українського законодавства до європейських норм забезпечить підвищення прозорості в галузі, полегшить доступ до фінансування та сприятиме розвитку конкурентоспроможного середовища [5].

Важливою частиною стратегії соціально-економічного розвитку є Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», яка визначає пріоритети для подальшого розвитку країни, зокрема в контексті енергетичної безпеки, розвитку інфраструктури, підтримання місцевих громад та покращення якості житлово-комунальних послуг. Стратегія акцентує увагу на необхідності модернізації житлово-комунальних систем, упровадження енергоефективних технологій та створення умов для сталого розвитку міст і громад [6].

Модернізація комунальних підприємств, підтримання сталого розвитку та впровадження інновацій є ключовими елементами для економічного зростання України в рамках інтеграції з ЄС. Залучення інвестицій, стратегічний розвиток інфраструктури, впровадження новітніх технологій та ефективного управління комунальними послугами допоможуть не лише забезпечити належну якість послуг, а й сприятимуть сталому розвитку країни [7]. Важливо, щоб державні ініціативи були належним чином підтримані на всіх рівнях, що дозволить створити умови для сталого розвитку комунальної інфраструктури на благо суспільства та економіки України [8].

Для детального аналізу впровадження та впливу інновацій у сфері комунального господарства, обрано Комунальне підприємство Полтавської обласної ради

«Полтававодоканал», як приклад одного з найбільших і найважливіших підприємств у галузі водопостачання та водовідведення в Полтавській області. Це підприємство активно впроваджує новітні технології і інноваційні рішення для підвищення ефективності своїх операцій та якості наданих послуг.

Комунальне підприємство ПОР «Полтававодоканал» надає послуги з водопостачання та водовідведення для населення Полтавської територіальної громади. Його організаційна структура є лінійно-функціональною, а виконавчим органом управління виступає генеральний директор. Клієнтами підприємства є як фізичні, так і юридичні особи. Основна частина доходів (до 90%) формується за рахунок збору, очищення та постачання води, а також обробки стічних вод.

Проаналізувавши фінансово-економічні показники діяльності підприємства, визначено, що «Полтававодоканал» має незадовільні результати діяльності протягом 2022–2023 рр. [9], які суттєво погіршилися порівняно з довоєнним періодом. Суттєвою проблемою КП ПОР «Полтававодоканал» є надання послуг за тарифами, які не відповідають реальній собівартості. Як наслідок, КП ПОР «Полтававодоканал» є збитковим, що погіршує його фінансовий стан та вимагає залучення додаткових коштів з бюджету обласної ради для покриття збитків (рис. 3, 4). У 2023 р. КП ПОР «Полтававодоканал» отримало чистий збиток, який склав 65 млн грн. Іншими істотними проблемами КП ПОР «Полтававодоканал» є висока собівартість надання послуг, а також накопичений великий розмір дебіторської заборгованості. Споживачі за отримані послуги не своєчасно розраховуються з підприємством.

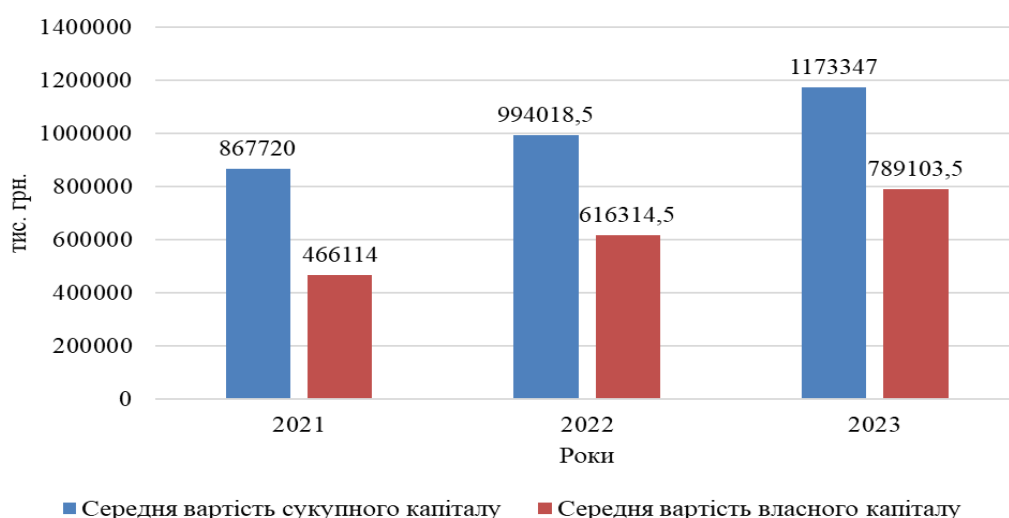

Рисунок 3. Динаміка показників капіталу КП ПОР «Полтававодоканал» за 2021–2023 рр.

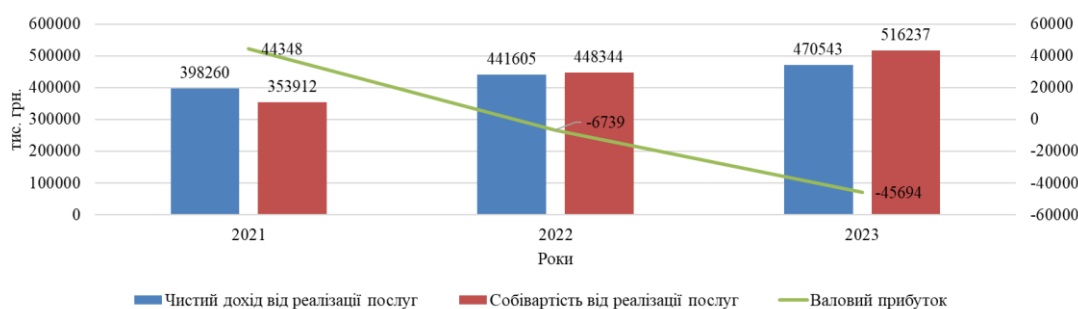

Рисунок 4. Динаміка чистого доходу та собівартості від реалізації послуг КП ПОР «Полтававодоканал» за 2021–2023 рр.

Сфера діяльності КП ПОР «Полтававодоканал» охоплює критично важливі аспекти життєдіяльності міста та області, такі, як забезпечення водопостачання та водовідведення. В умовах зростання міського населення, старіння інфраструктури та підвищення екологічних вимог, підприємство стикається з численними викликами. Ефективне вирішення цих завдань вимагає активного інноваційного розвитку, впровадження новітніх технологій та підходів. На рис. 5 відображено останні впроваджені інновації в діяльність КП ПОР «Полтававодоканал».

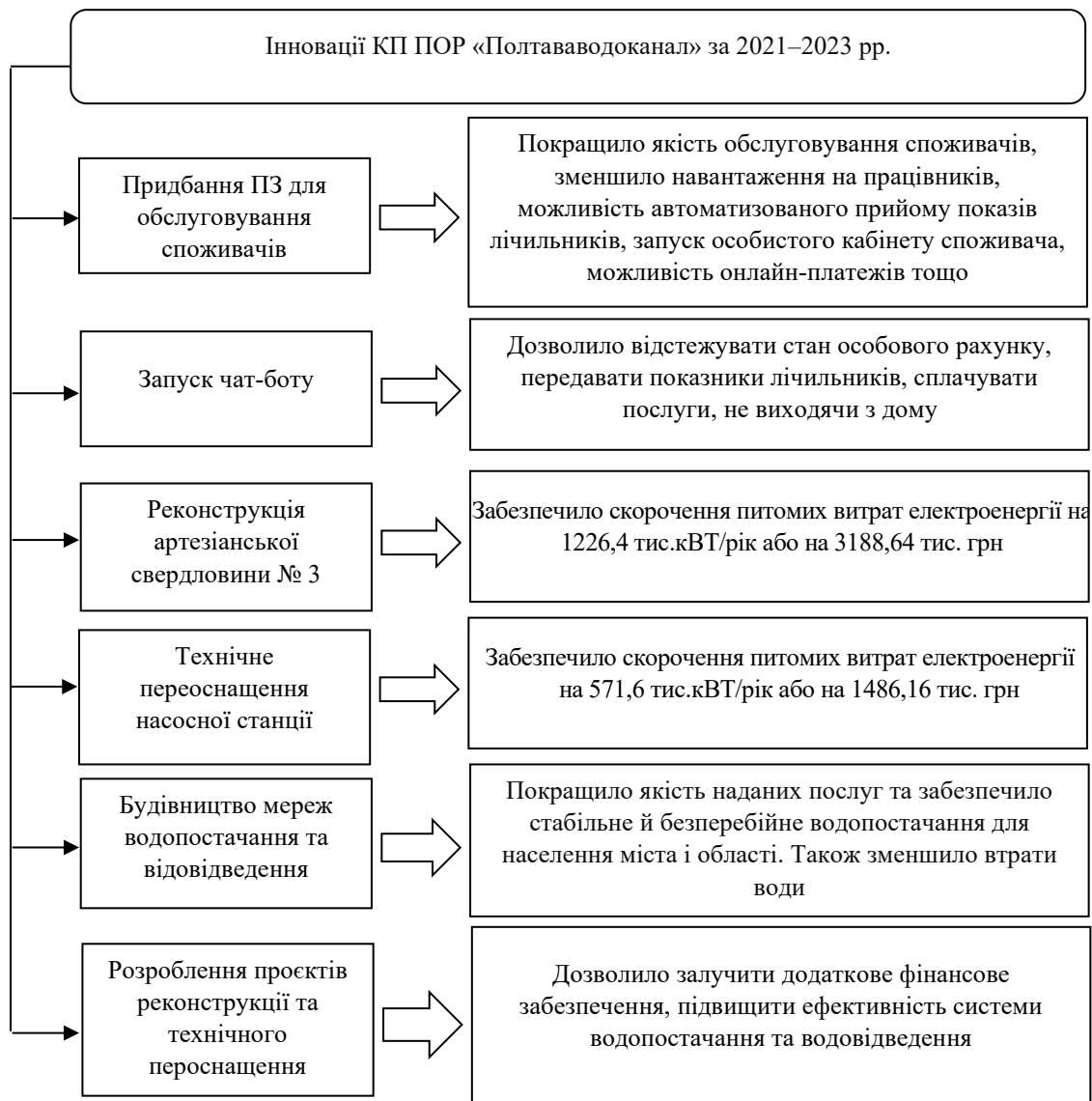

Рисунок 5. Інновації КП ПОР «Полтававодоканал» за 2021–2023 рр.

Окрім цього, щороку підприємство проводить реконструкцію водопровідних мереж, оновлює насосні станції для збільшення потужності систем водопостачання, спеціальне обладнання й транспортні засоби тощо.

Обсяги інвестицій КП ПОР «Полтававодоканал» в інноваційний розвиток за вказаний період демонструють зростання з 24 млн грн до 31 млн грн. Фінансування інноваційного розвитку КП ПОР «Полтававодоканал» протягом 2021–2023 рр. на 100% здійснювалося з власних фінансових джерел, яким виступили амортизаційні відрахування (рис. 6).

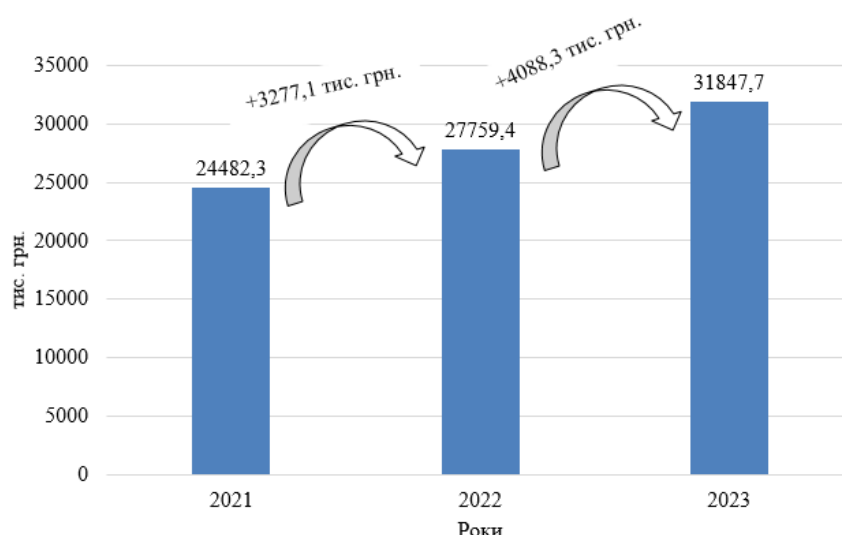

Рисунок 6. Динаміка інвестицій КП ПОР «Полтававодоканал» в інноваційний розвиток за 2021–2023 рр.

Загалом КП ПОР «Полтававодоканал» динамічно впроваджує інноваційні технології у свою діяльність і реалізує низку проєктів у цьому напрямку.

Висновки. Інновації змінюють ключову роль у забезпеченні ефективності діяльності комунальних підприємств, зокрема у сфері водопостачання та водовідведення. Для КП ПОР «Полтававодоканал» інноваційний розвиток є визначальним фактором, що сприяє подоланню фінансових труднощів, модернізації інфраструктури та підвищенню якості послуг.

Сучасні технології дозволяють зменшити втрату води, оптимізувати використання енергоресурсів і покращити процеси очищення води. Наприклад, впровадження автоматизованої системи управління та моніторингу виявлення проблем у мережі, запобігання аваріям і зменшення експлуатаційних витрат. Використання матеріалів у модернізації нових водопровідних і каналізаційних систем забезпечує їх довговічність і надійність.

Інновації також допомагають підприємству відповідати сучасним екологічним стандартам, зокрема вимогам ЄС щодо якості води та зниження негативного впливу на довкілля. Застосування енергоефективних технологій очищення стічних вод і впровадження відновлених джерел енергії сприяють сталому розвитку та зменшують фінансові навантаження на підприємство.

Для забезпечення ефективності інноваційної діяльності КП ПОР «Полтававодоканал» важливо подолати низку проблем, серед яких є хронічний дефіцит фінансових ресурсів. Тарифи, що не покривають реальні витрати, дозволяють інвестувати в нові об'єкти, що спонукає підприємство шукати альтернативні джерела фінансування. Серед перспективних напрямків – залучення грантів, партнерство з міжнародними організаціями, державні програми підтримання та приватні інвестиції.

Впровадження інновацій забезпечує не тільки фінансову стабільність, але й покращує якість життя населення. Сучасні технології у сфері водопостачання й водовідведення сприяють екологічній безпеці, мінімізують пошкодження довкілля та створюють передумови для сталого розвитку громади.

Інноваційний розвиток є критично важливим для комунальних підприємств у сучасних умовах. Він сприяє підвищенню ефективності роботи, зниженню витрат і забезпеченню довготривалої стабільності, що має вплив як на підприємство, так і на суспільство в цілому.

Інноваційна діяльність комунальних підприємств сприяє зміцненню місцевої інфраструктури, що є джерелом для залучення інвестицій і створення нових робочих місць. Завдяки їм у громадах підтримується можливість активніше розвиватися, що, у свою чергу, стимулює економічне зростання країни.

Попри важливість інновацій, комунальні підприємства України часто стикаються з викликами, серед яких брак фінансування та застаріла інфраструктура. Залучення додаткових ресурсів через партнерство з міжнародними організаціями, грантові програми та державну підтримку є необхідним способом вирішення цих проблем.

Впровадження інновацій у діяльність комунальних підприємств та їх вплив є значущим не тільки для підвищення їх ефективності, але й для розвитку громади та забезпечення стабільного економічного зростання України. Інновації стають основою трансформацій, які сприяють покращенню якості життя населення та зміцненню позицій країни на міжнародній арені.

Conclusions. Innovations play a crucial role in ensuring the efficiency of municipal enterprises, particularly in the field of water supply and wastewater management. For KP POR «PoltavaVodokanal», innovative development is a determining factor that helps overcome financial difficulties, modernize infrastructure, and improve service quality.

Modern technologies allow for the reduction of water losses, optimization of energy resources, and improvement of water purification processes. For example, the implementation of an automated management and monitoring system facilitates the timely detection of network issues, prevents accidents, and reduces operational costs. The use of advanced materials in the modernization of water supply and sewage systems ensures their durability and reliability.

Innovations also help the company comply with modern environmental standards, particularly EU requirements regarding water quality and reducing negative environmental impacts. The adoption of energy-efficient wastewater treatment technologies and the integration of renewable energy sources contribute to sustainable development and reduce the financial burden on the enterprise.

To ensure the effectiveness of innovative activities, KP POR «PoltavaVodokanal» must overcome several challenges, the most pressing of which is a chronic shortage of financial resources. Tariffs that do not cover actual costs limit investments in new infrastructure, prompting the enterprise to seek alternative financing sources. Promising directions include securing grants, partnerships with international organizations, government support programs, and private investments.

The implementation of innovations not only ensures financial stability, but also improves the quality of life for the population. Modern technologies in water supply and wastewater management contribute to environmental safety, minimize ecological damage, and create prerequisites for the sustainable development of communities.

Innovative development is critically important for municipal enterprises in today's environment. It enhances operational efficiency, reduces costs, and ensures long-term stability, benefiting both the enterprise and society as a whole.

The innovative activities of municipal enterprises strengthen local infrastructure, attracting investments and creating new jobs. This enables communities to develop more actively, which in turn stimulates the country's economic growth.

Despite the importance of innovations, municipal enterprises in Ukraine often face significant challenges, including underfunding and outdated infrastructure. Attracting additional resources through partnerships with international organizations, grant programs, and government support is essential for addressing these issues.

In conclusion, the implementation of innovations in the operations of municipal enterprises has a significant impact not only on improving their efficiency but also on community development and ensuring Ukraine's stable economic growth. Innovations are

becoming the foundation for transformations that enhance the quality of life and strengthen the country's position on the international stage.

Список використаних джерел

1. Биба В. В., Міняйленко І. В., Теницька Н. Б. Аналіз підприємницької діяльності : навч. посіб. для студентів спец. 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого рівня вищої освіти усіх форм навчання. Полтава : ПолтНТУ. 2019. 182 с.
2. Кіндрацька Г., Загородній А., Кулиняк Ю. Аналіз господарської діяльності : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.
3. Про житлово-комунальні послуги: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text> (дата звернення: 20.12.2024).
4. Біла І. С., Посна В. С., Шевченко О. О. Інноваційний розвиток як чинник повоєнної відбудови економіки України. Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. 2023. Том 8. Випуск 1. С. 10–16. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.10-16>
5. Юрчук Н. П., Вовк В. Ю., Топіна Р. П. Інноваційно-інвестиційна діяльність як основа реалізації концепції сталого розвитку економіки України. Агросвіт. 2019. № 3. С. 53–61. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.3.53>
6. Чичуліна К. В., Міняйленко І. В., Збиранник О. М., Ткаченко А. О. Підвищення ефективності інноваційного розвитку підприємства на прикладі ПАТ «КОЗУБ». Ефективна економіка, грудень № 12. 2022. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/11055> (дата звернення: 20.12.2024).
7. Reformatting the environmental, energy, economic and financial spheres of Ukraine in the European integration conditions : Textbook, Karlsruhe, 2024. 119 p. Compilers: Kseniia Chichulina, Ph.D., Associate professor; Inna Miniailenko, Ph.D., Associate Professor; Vitaliia Skryl, Ph.D., Associate Professor; Nataliia Maksuta, Ph.D.
8. Oleksii Toponar, Oksana Shpatakova, Yurii Kopchak, Nataliia Klievtsievych, Inna Miniailenko. Integrating the Circular Economy into Business Processes to Reduce Waste and Increase Environmental Sustainability (2024-07-25). Grassroots Journal of Natural Resources. 2024. No. 7 (2). P. 140–159. DOI: <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.070207>
9. Youcontrol КП ПОР «Полтававодоканал». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/03361661/ (дата звернення: 20.12.2024).

References

1. Biba V. V., Miniaylenko I. V., Tenytska N. B. (2019) Analiz pidpriemnytskoi diialnosti [Analysis of entrepreneurial activity]: A textbook for students of specialty 076 “Entrepreneurship, Trade and Exchange Activities” of the first level of higher education of all forms of education. Poltava: PoltNTU. (In Ukrainian).
2. Kindratska H., Zahorodnii A., Kulyniak Yu. (2019) Analiz ekonomichnoi diialnosti [Analysis of economic activity]: Textbook. Lviv: Lviv Polytechnic Publishing House. (In Ukrainian).
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2017) Pro zhytlovo-komunalni posluhy [On Housing and Communal Services]: Law of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text> (accessed: 20 December 2024). (In Ukrainian).
4. Bila I. S., Posna V. S., Shevchenko O. O. (2023) Innovatsiyni rozvytok yak chynnyk povoiennoi vidbudovy ekonomiky Ukrainy [Innovative development as a factor in the post-war reconstruction of Ukraine's economy]. Scientific Notes of NaUKMA. Economic Sciences, vol. 8, no. 1, pp. 10–16. (In Ukrainian). DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.10-16>
5. Yurchuk N. P., Vovk V. Yu., Topina R. P. (2019) Innovatsiina ta investytsiina diialnist yak osnova vprovadzhennia kontseptsii staloho ekonomichnoho rozvytku Ukrainy [Innovation and investment activities as the basis for implementing the concept of sustainable economic development of Ukraine]. Agrosvit, no. 3, pp. 53–61. (In Ukrainian). DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.3.53>
6. Chychulina K. V., Miniaylenko I. V., Zbyrannyk O. M., Tkachenko A. O. (2022) Pidvyshchennia efektyvnosti innovatsiynoho rozvytku pidpriemstva na prykladi PAT “KOZUB” [Increasing the efficiency of innovative development of the enterprise on the example of PJSC “KOZUB”]. Effective Economy, no. 12. Available at: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/11055>. (In Ukrainian).
7. Chychulina K., Miniaylenko I., Skryl V., Maksuta N. (2024). Reformuvannia ekolohichnoi, enerhetychnoi, ekonomichnoi ta finansovoi sfer Ukrainy v umovakh yevropeiskoi intehtratsii [Reformatting the environmental, energy, economic and financial spheres of Ukraine in the European integration conditions]: Textbook. Karlsruhe. 119 p. (In Ukrainian).
8. Toponar O., Shpatakova O., Kopchak Y., Klievtsievych N., Miniaylenko I. (2024) Integrating the circular economy into business processes to reduce waste and increase environmental sustainability. Grassroots Journal of Natural Resources, vol. 7, no. 2, pp. 140–159. DOI: <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.070207>
9. YouControl (n.d.) KP POR “PoltavaVodokanal”. Available at: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/03361661/ (accessed: 20 December 2024). (In Ukrainian).